

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพอนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
ตามมาตรา ๒๕๕ ของรัฐธรรมนูญว่า นายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหนังสือที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๒๐
ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และ
มาตรา ๒๕๕ ตลอดจนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่
๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ กรณีนายสมบุรณ์ เนียมหอม ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ตามคำร้องของผู้ร้องสรุปความว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ได้กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลทำให้
ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่
ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะ
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้น
ตำแหน่ง แล้วแต่กรณี องค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีผู้ถูกร้องเป็น
สมาชิกสภาองค์กรอยู่ด้วย มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๗๔,๐๔๖,๖๐๖.๓๕ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศ
ฉบับดังกล่าว ที่ผู้บริหารและสมาชิกสภาดังกล่าวต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตั้งแต่วันที่
๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ แต่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีภายในเวลาที่กำหนดและมีได้แจ้งเหตุขัดข้องต่อคณะ
กรรมการเพื่อทราบ ทั้งๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มี
หนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องให้ชี้แจงแล้วสองครั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงมี
มติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นตำแหน่งดังกล่าวตามที่พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนด

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน หนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร และให้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว ตลอดจนห้ามผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบคำร้องแล้ว ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพิเคราะห์แล้ว รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไว้ในมาตรา ๒๕๑ ดังนี้ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดตัวบุคคล “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ไว้หกประเภทที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เป็นบัญชีภาคดีนี้คือผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕๑ (๖) ถ้อยคำตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นก็ดีหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ดี ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินต้องเป็นกรณี “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งต้องกำหนดโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา ทั้งนี้เทียบเคียงได้กับคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งวินิจฉัยว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิของผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยนัยของคำวินิจฉัยดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงไม่มีอำนาจออกประกาศกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ได้ เนื่องจากประกาศเช่นนี้ไม่ได้ออกโดยผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา เมื่อได้วินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ปัญหาอื่นไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

นายจรัส บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ